

Sjálfbærni í fjárfestingum

Með lögum [nr. 25/2023](#) um upplýsingagjöf á sviði fjármálaþjónustu og flokkunarkerfi fyrir sjálfbærar fjárfestingar var [SFDR \(e. Sustainable Finance Disclosure Regulation\) 2019/2088](#) og [Taxonomy 2020/852](#) veitt lagagildi á Íslandi og á sama tíma innleiddar breytingar á löggjöf um markaði fyrir fjármálagerninga. Tilgangur SFDR er að auka gagnsæi á fjármálamarkaði fyrir sjálfbærar fjárfestingar og hefur áhrif á starfsleyfis skylda aðila á fjármálamarkaði. Þegar veitt er fjárfestingarráðgjöf eða eignastýringarþjónusta skulu aðilar á fjármálamarkaði afla upplýsinga um sjálfbærnióskir viðskiptavina. Ef framboð á fjárfestingarkostum uppfyllir ekki sjálfbærnióskir viðskiptavina geta þeir samt sem áður kosið að eiga viðskipti með fjármálagerninga. Löggjöfin skilgreinir ólíkar tegundir af sjálfbærnitengdum fjárfestingum og þætti sem hafa neikvæð áhrif á sjálfbærni.

Umhverfislega sjálfbær fjárfesting (Taxonomy)

Með „umhverfislega sjálfbærri fjárfestingu“ er átt við fjárfestingu í atvinnustarfsemi sem telst umhverfislega sjálfbær samkvæmt reglugerð (ESB) 2020/852 um að koma á fót ramma til að greiða fyrir sjálfbærri fjárfestingu.

Eitt af markmiðum reglugerðarinnar er að skilgreina þá atvinnustarfsemi sem uppfyllir skilyrði þess að teljast umhverfislega sjálfbær í þeim tilgangi að ákveða að hve miklu leyti fjárfesting í atvinnustarfsemi er umhverfislega sjálfbær.

Atvinnustarfsemi er umhverfislega sjálfbær í skilningi reglugerðarinnar ef hún (a) stuðlar verulega að einu eða fleiri umhverfismarkmiðanna sem sett eru fram í 9. gr. reglugerðarinnar, (b) skaðar ekki verulega umhverfismarkmiðin, (c) er stunduð í samræmi við lágmarksverndarráðstafanir sem mælt er fyrir um í 18. gr. reglugerðarinnar og (d) hlítir tæknilegum matsviðmiðum.

Sjálfbær fjárfesting (SFDR – 9. gr.)

Með „sjálfbærri fjárfestingu“ er átt við fjármálaafurð sem fellur undir 9. gr. í reglugerð (ESB) 2019/2088 um upplýsingagjöf tengda sjálfbærni á sviði fjármálaþjónustu. Til þess að fjármálaafurð falli undir 9. gr. þarf hún að hafa sjálfbæra fjárfestingu að markmiði.

Í megindráttum er hugtakið „sjálfbær fjárfesting“ skilgreint í reglugerðinni sem fjárfesting í atvinnustarfsemi sem stuðlar að umhverfis- eða félagslegu markmiði, að því tilskildu að slíkar fjárfestingar skaði ekki umtalsvert eitthvert þessara markmiða og fyrirtækin sem fjárfest er í fylgi góðum stjórnarháttum.

Undirliggjandi fjárfesting fjármálaafurða sem falla undir 9. gr. geta verið í fyrirtækjum sem stuðla annað hvort að umhverfis- eða félagslegu markmiði, til dæmis fyrirtæki sem framleiða endurnýjanlega orku eða stuðla að jafnrétti kynja.

Fjárfestingar sem efla umhverfis- eða félagslega þætti (SFDR – 8. gr.)

Með „fjárfestingu sem eflir umhverfis- eða félagslega þætti“ er átt við fjármálaafurð sem fellur undir 8. gr. í reglugerð (ESB) 2019/2088 um upplýsingagjöf tengda sjálfbærni á sviði fjármálaþjónustu.

Undir 8. gr. reglugerðarinnar falla fjármálaafurðir sem efla, meðal annars, umhverfis- eða félagslega þætti, eða samsetningu þessara þátta, að því tilskildu að fyrirtækin sem fjárfest er í fylgi góðum stjórnarháttum.

Fjármálaafurðir samkvæmt 8. gr. stuðla þannig að sjálfbærni en það er ekki markmið þeirra. Það kann til dæmis að vera að jarðefnaeldsneyti sé sett á útilokunarlista vegna kolefnislosunar, en öll undirliggjandi fjárfesting afurðarinnar er ekki beint að sjálfbærni, eins og í tilfelli fjármálaafurða sem falla undir 9. gr.

Helstu neikvæðu áhrif

Helstu neikvæð áhrif (e. Principal Adverse Impacts) ætti að skilja sem þau áhrif af fjárfestingarákvörðunum og ráðgjöf sem leiða til neikvæðra áhrifa á sjálfbærniþætti.

Með sjálfbærniþáttum er átt við umhverfis-, félags- og starfsmannatengd mál, virðing fyrir mannréttindum og mál sem varða baráttuna gegn spillingu og mútum.

Blönduð áhersla á sjálfbærniþætti í fjárfestingum

Hér er átt við að lögð sé áhersla á mismunandi sjálfbærnieiginleika í fjárfestingum en ekki bara einn af þeim eiginleikum sem taldir eru upp að ofan. Í því felst að horft er á þá fjárfestingarkosti sem eru í boði á markaðnum og til dæmis að lögð sé áhersla á fjárfestingu í fjármálagerningum sem taka tillit til helstu neikvæðu áhrifa og efla umhverfis- eða félagslega þætti.